
Рецензії

«ДИВНИЦЯ». КНИГА ПРО НАШ ДІМ, ПРО НАШЕ МІСЦЕ ПАМ'ЯТІ

Марія ГОРБАЛЬ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9287-8336>

провідний науковий редактор,

Інститут народознавства НАН України,

проспект Свободи, 15, 79000, м. Львів, Україна,

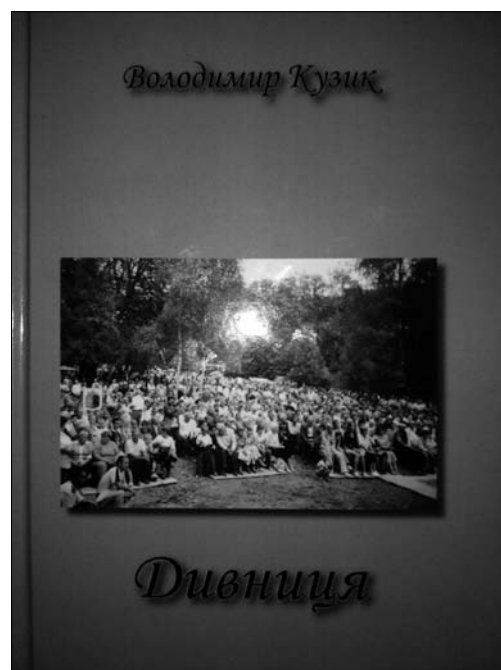
e-mail: horbal.m@gmail.com

**Кузик Володимир. Дивниця. Львів:
Каменярь, 2022. 264 с.: іл.**

Поява у світ «Дивниці» у всеукраїнському видавництві «Каменярь», яке упродовж багатьох років, крізь скруту й нестатки, провадить подвижник української книги Дмитро Сапіга, є потрібною, очікуваною і, до певної міри, знаковою — як для автора, так і для видавця, врешті, як і для тих, про кого в ній мова. Книга «Дивниця», образно кажучи, про наш дім, про наше місце пам'яті, місце сили духу, сили роду українства. Кромсане-перекромсане жорнами часів, які киплять і плачуть болями воєн, репресій, боротьби. Ридають і — на спротив усьому — співають, малюють, сіють і жнуть, будують, виховують дітей. Гартують дух і йдуть на спротив кровожерним зайдам з піснею. Пісня ж для В. Кузика, у поєднанні з глибинністю слова і думки, — були визначальними.

Отож до свого сімдесятирічного ювілею Володимир Кузик доступився з добрим, доволі розмаїтим творчим ужинком — позначив свою поважну річницю черговою книжкою з принадною назвою «Дивниця».

Знаю Володимира Кузика ще із порогу дитинства-юності, а тому розповім про автора «Дивниці» так, ніби про це розповідає він сам. Уродженець Івано-Франківщини (с. Долиняни Рогатинського району), львів'янин по життю, цей чоловік чи не з ранніх літ прагнув пізнати обшир світу в його розмаїтті ледь чи не на підсвідомому рівні. Чи не тому з тих ранніх літ шукав і віднаходив у ньому чарівні закутки для душі, вмиваючись ранньою студеною рососою, женучи худібку на попас, спозираючи ласі до тієї ж роси промені

Володимир Кузик

сонця, які її співали-смакували, ховаючись у бур'янах від набундюченого індики, чи під полукіпком від дощової хмари та розкотистого грому, що хряпав, наче погроза не лише для малого, чи села, а може й цілого світу. Колюча стерня, запечені у попелі-вогні барабоська чи цукровий буряк — не знані, не відані теперішньому юному сучаснику, були такими рятівними, бо поживними отої повоєнної пори.

Село, наповнене трудними буднями весни-літа, сумирно тануло, розчинялося в «осінніх пізніх туманах», щоб пробудитися з-під зимової завії андріївськими вечорницями, різдвяними колядами, йорданськими щедрівками. Село — це напоюватися духом студеного дідуха, палахкотінням-гуготінням вогню у печі, запаморочуватися розкішшю печеного (не щодня і навіть не щотижня) запашного хліба, вигріватися на сіннику у змайстрованому бамбетлі, і ще те, і ще те...

До чого це все? — Бо воно висвятило, виіскрило хлопця із звичайної хліборобської сім'ї з Прикарпаття на непрості, але по своєму цікаві будні життя, — навчання у великомі місті, до якого переніс любов до музики разом з гармошкою, та до книжки. Оті дві любові згодом — стараннями і працею — розвинулись, щоб по закінченню Франкового вишу, кол-

леджу культури і мистецтв — мав можливість стати вчителем, а відтак на довгі десятиліття віддатися праці в царині культури, фольклору, народної творчості у Львівському обласному центрі народної творчості. Чому? — Певно відчував, що культура народу — це якби його імунна система.

Будучи музикантом, маючи абсолютний музичний слух і підготовку хоровика, а ще знання з етнографії та фольклору, тонко відчував душі талановитих трудолюбів, йдучи на зустріч до них у села і містечка Львівщини, залюбки переймаючи оте оригінальне неповторне музично-пісенне диво галичан. Разом з колегами по роботі у Центрі та за підтримки вироzumілих людей з керівництва вдалося зорганізувати і проводити впродовж десятків років обласні свята, фестивалі фольклору «З народної криниці», «Мале Полісся», «Бойківське подвір'я», «Родина», «Ой, радуйся, земле...», «Де гаївка лунала», знамениті «Бойківські фестини» тощо. Доводилось бути організатором і автором сценаріїв, ведучим тих неповторних творчих мистецьких дійств, які будили душі, нагадували, сіяли надію. Саме в далекому 1989 році під час фольклорного свята у Шевченківському гаю у Львові під час виступу на сцені масового хору вперше замайоріли жовто-блакитні знамена.

Завжди вабили творчі талановиті люди-трударі, їхня пісня, музика, танець, слово, обрядодійство. І Володимир Кузик з палкою самопосвятою допомагав їм розвиватися, аби творити ще успішніше, налагодивши тісну співпрацю зі знаваними науковцями, вченими, залучаючи їх до обласних семінарів, конференцій з народознавства, обрядовості, фольклору. Цвіт науки, культури і мистецтва — Юліан Корчинський, Микола Колесса, Іван Денисюк, Роман Кирчів, Григорій Дем'ян, Михайло Чернопиский, Степан Павлюк, Василь Сокіл — мудрим словом, порадою, врешті, навіть і авторитетом підтримували, скеровували аматорів Львівщини у такій непростій, але потрібній справі. А він, В. Кузик, щасливий був з того, що міг зібрати, звести, об'єднати задля спільної справи. Струни їхніх душ бриніли суголосно. Дійшов до розуміння, що про них, талановитих, повинні знати краяни, тому і з'явилися перші дописи, відтак статті, інтерв'ю, нариси у львівських газетах «За вільну Україну», «Молода Галичина», часописах «Дзвін», «Животок», столичних «Культура і життя», «Українська культура».

Окремо варто означити творчу роботу В. Кузика як радіо- і тележурналіста. Усвідомлене бажання творити задля свого народу спричинилося до того, що упродовж багатьох років готував — як автор і ведучий — фольклорні цикли «Животоки», музичні передачі «Світ музики», «Аколада», «Світлиця», «Львів музичний», цикл передач на Львівському телебаченні «Нова генерація», щораз пропонуючи до ефіру талановитих краян, часто з далеких маленьких сіл і містечок Львівщини, щоб у їхньому виконанні почути чудові ліричні патріотичні пісні свого краю, переглянути фрагменти народної обрядовості.

А паралельно врунилось поетичне слово. Для себе. Потай від усіх. Врешті, зважився. І о, Господи, дяка Тобі! Свою поезію якогось дня уздрів надрукованою на шпальтах «Літературної України». То був для майбутнього визнаного поета одним із святкових днів. Відтак з'явилися поетичні збірки «На русалчин Великдень», «Пелюстка на долоні», «Днів суєтних нагота», «Очі твого сумління», книга прози «Барвінь». За книгу новел «Двоє» відзначений всеукраїнською премією ім. Ірини Вільде та обласною — ім. Богдана Лепкого. Поетична творчість відзначена преміями ім. Миколи Сингаївського та «Гілка золотого каштана», удостоєний вищої відзнаки — медалі «Почесна відзнака».

Член Національної спілки письменників України, член Національної спілки журналістів України, Асоціації діячів естрадного мистецтва України. Отак упродовж десятиліть, творчо і з захопленням працюючи в царині української народної творчості, Володимир Кузик зростав творчо і сам.

І тепер стає зрозумілим чому, задля чого, задля кого з'явилася книга публіцистики «Дивниця» журналіста, фольклориста, письменника Володимира Кузика. Її не могло не бути. Бо книга ця про людей. Живих, діяльних, талановитих, імена яких, завдяки автору, залишаться в історії. В історії української культури.

Ярослав Климович, очільник Львівської обласної організації НСЖУ, автор передмови до книги «Дивниця», слушно зауважив: «Привабливий і цікавий як новеліст, потужний як публіцист, він (В. Кузик. — Прим. М. Г.) ...бере не силою. Міць його — у любові, доброті, людяності. Ними просякнуті нариси, огляди, замальовки. Повага і любов до людини-

Степан Павлюк

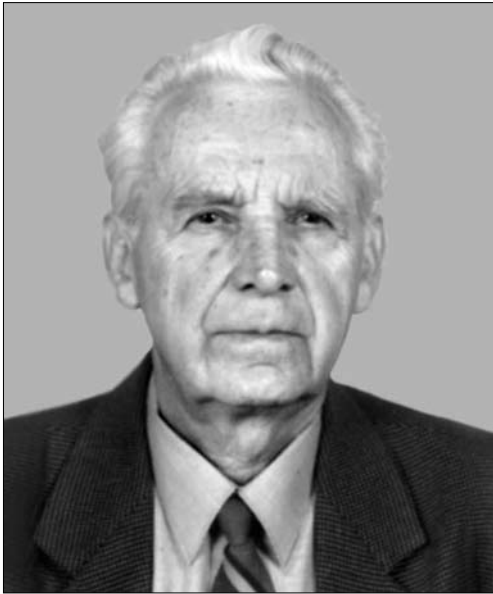
трудоаря, до людини-творця бринить на сторінках книжки» (с. 3).

У книзі «Дивниця» доволі чітко окреслюється поле спрямувань, які варто означити. Це, насамперед, **історія** та **фольклористика**. У більшості нарисів, замальовок читач знайде чимало цікавого про минувшину, про історичних постатей Стрийщини, Жовківщини, Пустомитівщини, Бойківщини... Чудові картини природи, життя і побуту краян, їхні традиції, їхня звичаєвість, і, найголовніше — відданість високим духовним ідеалам, які подаються автором легко, просто, і, що суттєво, — в різноманітній формі.

Для опису того чи іншого дійства, характеристики творчої діяльності колективу чи особи автор обирає різні форми і способи подачі матеріалу. В цьому плані, врешті, як і в інших, «Дивниця» може бути досить корисною для майбутніх журналістів.

Зі сторінок «Дивниці» постає архетип українця-трудоаря, господаря своєї землі. Чи то у нарисі «Ти на землі людина», чи у «Візерунниці», чи у «Любистковому подиху землі», чи у «Мадонна з Підгір'я», а чи «Хай щастя любить Вас», чи в тій же «Добродійниці з Бойківщини» — скрізь у своїх матеріалах автор стверджує оті святі почуття нашого народу, його некрикливий, але переконливий патріотизм.

А ще якось непомітно й ненав'язливо автор підводить читача і подає йому філософію буття українців-галичан. Це віднаходимо в нарисах «Кво вадіс», «Візерунниця», «Берегиня». Їхні мудрі, працьовиті, талановиті герої у своїх розмислах сягають високим матерій, це люди освічені, а тому здатні легко і просто поєднати і високе, і земне, аби згодом, через свою творчість проникнути в душі, пройняті сумнівом, нечистими помислами й намірами і — очища-

Роман Кирчів

ти їх. Так, як це роблять і учасники гурту «Місія добра» з Буського району.

Про давню традицію сімейного співу, сімейного музикування нагадує автор у нарисі «Хай щастя любить Вас», замальовці «Родинне джерело».

Вигнанці, їхня нелегка доля — у нарисі під назвою «Гаївка», яка ніби й нічого, на перший погляд, не має до такої теми, — хистом автора постає нелегка доля мужніх, зірваних зі свого пракоріння вікового буття українців — на прикладі жителів села Чишки, що піді Львовом. Знайти сили у собі утвердитися, закоренитися, і пісню стверджувати життя своє, як і життя краян-галичан, нести хист, талант по всій Україні — аж до Вірменії, Румунії, Польщі — це ж стільки треба сили духу! Описано щиро,

щедро, розлого, і бачиш їх, і ніби й чуєш оту неповторну гаївку з їхніх вуст.

І в цьому, як і в інших матеріалах «Дивниці», маємо ще один з її аспектів — аналіз пісенно-музичного матеріалу, творчої діяльності. Від індивідуального до колективного. Особиста підготовка і досвід, як і натура музично-поетична сприяли цьому. Особливо це вбачається у нарисах про славнозвісне тріо сестер Байко, художника-графіка, поета, науковця Богдана Гурмана, композитора і педагога Євгена Заставного, композитора і керівника хору більш ніж із 100-літньою історією «Дударик» на Стрийщині Артема Андрієва, львівського співака Олександра Щеглова, самобутнього народного умільця з Жидачівщини на ім'я Степан із незвичним прізвищем Крєгенбільд, унікального скрипаля-самоука з Бойківщини Василя Ігнатища, відомого хореографа, керівника славнозвісного студентського народного ансамблю пісні і танцю ЛНУ ім. Івана Франка «Черемош» Олега Голдрича. Того ансамблю, якому автор «Дивниці» щиро віддав не один рік свого життя.

І тому не дивно, що Володимир Кузик вважає книжку «Дивниця» даниною вдячності аматорам Львівщини за їхній талант, життєлюбність, самовідданість у творчості.

На загал «Дивниця» просякнута поетичністю, художністю, образністю і любов'ю. А ще їй притаманний тонкий психологізм. Делікатно, ненав'язливо автор вводить читача у світ своїх героїв, їхній спосіб мислення та світобачення, стосунки з природою, і виводить до найвищого, що властиве українцю — любові до Богом даної землі, до праці, до пісні.